

Nr 143.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa inrikes postavgifter; given Stockholms slott den 10 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför departementschefen, statsrådet Örne, följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 123 häft. (Nr 143). 1

Då generalpoststyrelsen den 15 november 1921 avgav sitt förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för första halvåret 1923, framlade generalpoststyrelsen en beräkning rörande postverkets driftresultat för såväl år 1922 som år 1923. Därvid uppskattades det överskott, poströrelsen antoges komma att lämna under vart och ett av nämnda år, under förutsättning att nu gällande postavgifter bibehölles oförändrade, till 8 miljoner kronor. Det överskott å poströrelsen om 8 miljoner kronor, som uppförts å övergångsbudgeten för första halvåret 1923, hänför sig till driftöverskottet för år 1922, varemot vid framläggandet av finansplanen för statsregleringen vid innevarande års riksdag icke närmare behandlats frågan om driftresultatet för år 1923.

I sin förenämnda skrivelse förklarade generalpoststyrelsen sig icke för det dåvarande vara i tillfälle att för sin del taga ståndpunkt till spørsmålet, huruvida och i vad mån, med hänsyn till postverkets ekonomiska ställning, sänkning av de för tiden till och med 1922 års utgång fastställda provisoriska posttaxorna ansåges böra genomföras.

Generalpost-
styrelsen.

Numera har generalpoststyrelsen i skrivelse den 27 februari 1922 inkommit med ett förslag i fråga om postavgifterna, vilket innebär sänkning av brevpportot och i stort sett bibehållande i övrigt av nu gällande taxor.

Ny beräkning
av postverkets
inkomster och
utgifter under
åren 1922 och
1923.

I sistnämnda skrivelse har styrelsen till en början framlagt en reviderad beräkning av postverkets ekonomiska driftresultat för åren 1922 och 1923, vilken beräkning verkstälts på grund av förhållanden, som inträtt efter avlåtandet av förberörda skrivelsen den 15 november 1921. Därvid anför styrelsen följande:

»Vid avgivande den 15 november 1921 av förslag till beräkning av inkomstöverskottet utav postverkets rörelse under år 1923 upptog generalpoststyrelsen det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1921 sålunda:

inkomster	75,0 miljoner kronor
driftkostnader	66,5 » »
	<hr/>
överskott	8,5 miljoner kronor.

Sedan det definitiva bokslutet för år 1921 numera blivit uppgjort, visar det sig, att inkomsterna uppgått till i runt tal 76,3 miljoner kronor. Denna väsentliga inkomstökning är i huvudsak beroende dels därpå, att frankoteckensuppbörden under månaderna

november och december blivit icke mindre än omkring 530,000 kronor högre än de belopp, med vilka generalpoststyrelsen vid avgivandet av förenämnda förslag ansåg sig med ledning av kända förhållanden och efter noggranna utredningar våga räkna, dels ock därpå att generalpoststyrelsen, huvudsakligen under sistlidna december månad, från Tyskland erhållit i likvid för portoandelar för paket från Tyskland över 600,000 kronor, beträffande vilket belopp generalpoststyrelsen icke haft anledning beräkna, att det skulle inflyta under år 1921.

Driftkostnaderna, beräknade till 66,5 miljoner kronor, hava enligt bokslutet belöpt sig till i runt tal 65,9 miljoner kronor, eller ungefär 600,000 kronor mindre än som beräknats. Utgiftsminskningen hänför sig till väsentligaste delen till omkostnaderna för postbefordran å järnväg. Vissa avräkningar och likvider med enskilda järnvägsförvaltningar, vilka beräknats hinna verkställas under år 1921 och således skulle belasta nämnda års omkostnadsstat, hava nämligen måst uppskjutas till år 1922. I övrigt hava åtskilliga besparingar kunnat göras å vissa utgiftstitlar.

Överskottet av postverkets rörelse för år 1921 kommer således i verkligheten att uppgå till i runt tal 10,4 miljoner kronor.

För år 1922 upptog generalpoststyrelsen den 15 november 1921 postverkets inkomster till 70 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen framhöll därvid, att, då poströrelsen under år 1921 visat en avsevärd nedgång i förhållande till år 1920 samt depressionens fortsättande och eventuellt förvärrande kunde vara att befara, det ville synas generalpoststyrelsen, som om klok förtänksamhet bjöde att iakttaga största försiktighet vid kalkylerandet av inkomsterna för år 1922. Så mycket mera föranleddes generalpoststyrelsen därtill, som något större belopp icke torde vara att under året påräkna såsom inkomst av utrikes rörelsen, samt dessutom inkomsterna av tidningsrörelsen och av bestyret med kronoskatteuppbörden och stämpelväsendets handhavande väntades komma att nedgå.

Postverkets driftkostnader beräknades för år 1922 till 62 miljoner kronor och inkomstöverskottet av postverkets rörelse således till 8 miljoner kronor.

En jämförelse mellan inkomsterna under januari månad år 1922, vilka nu äro kända, och under motsvarande månad år 1921 giver vid handen, att frankoteckensuppbörden, som utgör huvudparten av postverkets inkomster, visar en nedgång under den förstnämnda månaden i förhållande till den senare med ett totalbelopp av omkring 100,000 kronor. I betraktande därav att taxorna för försändelser till utlandet (utom Danmark och Norge) äro högre — brevpottot dubbelt — under innevarande års första månad än under januari 1921, måste den verkliga nedgången i posttrafiken betecknas såsom ej oväsentligt större än vad som framgår av nyss angivna siffror. De förhöjda utrikestaxorna hava beräknats tillföra postverket en inkomstökning av omkring 2 miljoner kronor för år 1922.

Med hänsyn emellertid till storleken av det belopp, som faktiskt influtit under januari månad av inrikesrörelsen, omkring 6,200,000 kronor, samt den relation, som i allmänhet pågår förekomma mellan de olika månadernas inkomstbelopp, och med särskilt aktgivande på det förhållandet, att, såsom ovan nämnts, frankoteckensuppbörden under november och december månader 1921 i verkligheten blivit större än generalpoststyrelsen tidigare haft anledning förvänta, vill det synes generalpoststyrelsen, som om det för närvarande — oavsett nedgången under nästlidna januari månad —

icke finnes skäligen anledning antaga, att icke inkomsterna för hela året skulle komma att med nuvarande posttaxor uppgå till beräknade 70 miljoner kronor. Å andra sidan torde under nuvarande depressionstid med därav följande synnerligen ovissa och obestämbara förhållanden på näringslivets alla områden, försiktigheten bjuda att icke heller räkna med högre inkomst än förenämnda 70 miljoner kronor.

Vad utgifterna under år 1922 beträffar, har Kungl. Maj:t genom brev den 31 december 1921 angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1922 fastställt desamma till 60,7 miljoner kronor, eller till 1,3 miljoner lägre belopp än som av generalpoststyrelsen den 15 november 1921 upptagits. Minskningen är utslutande beroende på nedsättningen i anslaget till dyrtidstillägg. Generalpoststyrelsen hade nämligen i förslaget till driftkostnadsstat räknat med — förutom att de från och med den 1 juli 1921 gällande grunder för dyrtidstilläggets utgående skulle oförändrade tillämpas under hela år 1922 och att postverkets personalstyrka skulle förbliva i huvudsak oförändrad — att, i enlighet med de från socialstyrelsens sida i pressen lämnade uppgifter, det genomsnittliga dyrtidsindextalet för året skulle komma att utgöra 220. Kungl. Maj:t har däremot vid bestämmandet av dyrtilläggsanslaget utgått från ett avsevärt lägre genomsnittligt indextal.»

Härefter framhåller generalpoststyrelsen, hurusom vid behandlingen inför Kungl. Maj:t av frågan om det postverkets driftöverskott, som beräknades inflyta till statskassan under första halvåret 1923, föredragande departementschefen anfört, att det med hänsyn till den sänkning i levnadskostnaderna, varmed man dåmera syntes kunna räkna, skulle kunna ifrågasättas att höja det av generalpoststyrelsen beräknade överskottet för år 1922, 8 miljoner kronor, mot vilken beräkning riksräkenskapsverket icke haft något att erinra, med beloppet för minskningen i dyrtidstillägg. På grund av den osäkerhet, som alltid måste vidlåda beräkningar av ifrågavarande slag, ansåg emellertid departementschefen, att någon höjning i överskottet ej borde av nu nämnd anledning beräknas.

Härom anför generalpoststyrelsen nu följande:

»För sin del anser generalpoststyrelsen, såsom förut anförts, att, såvitt nu kan bedömas, postverkets inkomster under år 1922 skola komma att uppgå till förut beräknade 70 miljoner kronor. Under sådana omständigheter och då, att döma av förhållandena, sådana de numera gestaltat sig, postverkets driftkostnader åtminstone icke torde komma att överstiga vad som av Kungl. Maj:t fastställts, lär det enligt generalpoststyrelsens förmenande icke böra möta betänkligheter mot att beräkna skill-

naden, 1,3 miljoner, mellan det av generalpoststyrelsen beräknade och det av Kungl. Maj:ts fastställda anslaget till dyrtidstillägg såsom rent inkomstöverskott av postverkets rörelse. Utan någon nedgång i övrigt av utgifterna skulle således överskottet för år 1922 belöpa sig till 9,3 miljoner kronor.»

Därefter fortsätter styrelsen:

»Emellertid synes någon minskning även i andra anslag å driftkostnadsstaten än dyrtidstilläggsanslaget kunna ernås. Särskilt gäller detta anslaget till postbefordran å järnväg. Utöver de av Kungl. Maj:ts bestämda grundersättningarna för posttransporter å statens och enskilda järnvägar hava under åren 1919—1921 enligt Kungl. Maj:ts beslut utgått provisoriska tilläggsersättningar, utgörande för åren 1920 och 1921 till statens järnvägar 150 % och till enskilda järnvägar 100 %, allt å grunder-sättningarna. Under framhållande av att utgifterna å ifrågavarande anslag äro till väsentlig del beroende på, huruvida och i vad mån provisorisk tilläggsersättning kommer att jämväl bestämmas för år 1922, har generalpoststyrelsen vid kalkylerandet av dessa utgifter ansett sig böra angiva maximibeloppen och därför beräknat tilläggsersättning efter samma grunder som för år 1921. Då emellertid numera järnvägarnas driftkostnader avsevärt minskats och äro i ytterligare nedgående, samt ej oväsentliga nedsättningar vidtagits i järnvägarnas taxor för såväl person- som godstrafik, torde det, enligt generalpoststyrelsens förmenande, vara självfallet, att även tilläggsersättningarna för posttransporterna å järnvägarna, om sådana tilläggsersättningar överhuvud taget anses vidare böra utgå, åtminstone böra undergå en högst avsevärd reducering. För helt år räknat skulle tilläggsersättningarna, beräknade enligt samma grunder som under år 1921, medföra en utgift av omkring 5 miljoner kronor. Av detta belopp skulle dock icke mera än omkring 4 miljoner bliva utbetalade under år 1922 (för nio månader beträffande statens och för elva månader beträffande enskilda järnvägar), varemot under samma år skulle likvideras de redan bestämda tilläggsersättningarna för de månader av år 1921 — oktober—december för statens och december för enskilda järnvägar — för vilka även grundersättningen utbetalas under år 1922, samt dessutom de tilläggsersättningar för tidigare månader 1921, som, enligt vad förut i denna skrivelse omnämnts, ej utbetalats under år 1921. I anslutning till vad ovan sagts, anser generalpoststyrelsen det icke böra vara tvivel underkastat, att man under alla förhållanden kan räkna med åtminstone en nedsättning i tilläggsersättningarna, innebärande en utgiftsminskning för postverket av 2 miljoner kronor för helt år räknat och 1,5 miljon för år 1922.

Även beträffande övriga driftkostnadsstatens anslag torde det, såvitt generalpoststyrelsen av numera inträdda förändrade förhållanden kan bedöma, icke vara uteslutet, att besparingar till ett sammanlagt belopp av 0,7 miljoner kronor kunna åstadkommas.

Under ovan angivna förutsättningar beräknar generalpoststyrelsen det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1922 sålunda:

inkomster	70,0 miljoner kronor
driftkostnader	58,5 » »
	<hr/>
överskott	11,5 miljoner kronor.

Vad beträffar år 1923, hava tidigare postverkets såväl inkomster som utgifter upptagits till samma belopp som för år 1922. Generalpoststyrelsen har därvid i fråga om inkomsterna utgått ifrån, att nuvarande taxor för såväl postförsändelser som postabonnerade tidningar och utgivarkorsband skulle komma att oförändrade gälla under hela år 1923 samt att man för sistnämnda år icke skulle behöva befara någon ytterligare nedgång i poströrelsen utöver den för år 1922 kalkylerade. Några särskilda förhållanden hava icke inträffat, som giva anledning till ändring av denna beräkning. Inkomsterna uppskattas sålunda fortfarande till 70 miljoner kronor.

Vad driftkostnaderna beträffar, saknar generalpoststyrelsen anledning antaga, att dessa skola komma att överstiga de för år 1922 upptagna, eller 58,5 miljoner kronor. Fastmera torde det icke vara uteslutet, att ytterligare besparingar skola kunna göras å vissa utgifter, särskilt å utgifterna för dyrtidstillägg och för postbefordran å järnväg (beträffande denna senare utgiftspost komma nämligen lägre tilläggsavgifter att inverka på hela året). Då man emellertid, å andra sidan, måste taga i betraktande, att inkomsterna kunna komma att, genom en ytterligare försämring av det ekonomiska läget utöver den för år 1922 beräknade, avsevärt understiga det upptagna beloppet, 70 miljoner kronor, anser generalpoststyrelsen försiktigheten bjuda att helt bortse från de sistnämnda eventuella ytterligare besparingarna och endast betrakta desamma såsom en nödvändig marginal mot oförutsedda inkomstminskningar.

Generalpoststyrelsen anser sig sålunda icke för närvarande böra beräkna postverkets driftöverskott för år 1923 på annat sätt än detsamma ovan upptagits för år 1922, d. v. s.

inkomster	70,0 miljoner kronor
driftkostnader	58,5 » »
	överskott 11,5 miljoner kronor.»

Postavgifternas
bestämmande
med hänsyn
till postverkets
ekonomi.

Enligt de av styrelsen sålunda gjorda beräkningarna skulle för såväl år 1922 som år 1923 å poströrelsen uppkomma ett överskott av 11,5 miljoner kronor. Vid verkställande av dessa beräkningar har styrelsen emellertid räknat med, att de förhöjningar av vissa inrikes postavgifter, som blivit beslutade jämlikt kungörelsen den 11 juni 1920 (nr 292) angående tillfällig höjning av postavgifterna m. m. och kungörelsen av samma dag (nr 293) om ändrad lydelse av 8 och 11 §§ i förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter och vilka förhöjda postavgifter enligt kungörelserna den 7 juli 1921 (nr 367 och nr 368) skola tillämpas intill utgången av innevarande år, skulle komma att oförändrade gälla icke blott under hela år 1922 utan även under hela år 1923. Beträffande frågan huru postavgifterna lämpligen böra avvägas, yttrar sig generalpoststyrelsen i sitt nu avgivna förslag angående vissa postavgifter sålunda:

»Vidkommande själva principfrågan, huru postavgifterna lämpligen böra avvägas, tillåter sig generalpoststyrelsen erinra om, att styrelsen i sin underdåniga skrivelse den 20 februari 1917, i fråga om förhöjning av postavgifterna, uttalade såsom sin mening, att, där staten övertagit handhavandet av de allmänna samfärdsmedlen, det även borde vara statens skyldighet att för allmänheten i all möjlig mån underlätta användandet av dessa inrättningar, och att i enlighet härmed de avgifter, som skulle av allmänheten erläggas för begagnande av de av staten underhållna kommunikationsmedlen, borde så avvägas, att staten på sin ifrågavarande verksamhet icke erhöle större vinst än som kunde anses skälig. Samma åsikt uttalade generalpoststyrelsen även i skrivelse den 9 mars 1920, i det generalpoststyrelsen framhöll såsom sin mening, att vid postavgifternas höjande särskild hänsyn icke borde tagas till statsverkets allmänna behov av intäkter, utan att förhöjningarna allenast borde anpassas efter vad som kunde anses skäligt ur postverkets synpunkt, det vill säga så, att, jämte det verkets driftkostnader betäcktes, även lämplig vinstmarginal erhöles. För skälig förräntning av det i postverket nedlagda kapitalet erfordras endast, att rörelsen lämnar ett överskott av omkring 1 miljon kronor.»

I överensstämmelse med den sålunda uttalade åsikten och med hänsyn till de betydande överskott å poströrelsen, som enligt den förut meddelade utredningen synas vara att förvänta för innevarande år och för år 1923, har styrelsen ansett sig böra taga i övervägande, i vilken mån postavgifterna lämpligen kunna sänkas. Styrelsen omnämner i detta sammanhang, att man i de flesta främmande länder icke anser sig under nuvarande förhållanden kunna fastställa så höga postavgifter, som skulle erfordras för poströrelsens bärighet, utan att postverken gå med avsevärd förlust.

Fråga om ned-
sättning av
postavgifterna.

Omfattningen av de förhöjningar av posttaxorna, som vidtagits under kristiden, framgår av följande sammanställning:

Under kristiden
vidtagna taxe-
förhöjningar.

Uppgift rörande vissa inrikes postavgifter.

	Viktsats m. m.	T. o. m. 30/8 1917	T. o. m. 31/8 1918	T. o. m. 30/8 1919	T. o. m. 30/8 1920	Fr. o. m. 1/7 1920	Ökning resp. minskning i pro- cent t. o. m. 1/7 1920	Anmärkingar
Brev	Högst 20 gr.		10 öre	12 öre	15 öre	20 öre	+ 100 0/0	Det förut utgående särskilda lo- kalportot har från och med den 1 juli 1920 bortfallit.
	över 20—125 »		20 »	25 »	30 »	40 »	+ 100 0/0	
	» 125—250 »		30 »	35 »	45 »	60 »	+ 100 0/0	
	» 250—500 »		—	—	60 »	80 »	—	
Brevkort	enkelt		5 öre	7 öre	10 öre	10 öre	+ 100 0/0	
	dubbelt		10 »	15 »	20 »	20 »	+ 100 0/0	
Korsband	Högst 50 gr.			4 öre	5 öre	5 öre	+ 25 0/0	Från och med den 1 juli 1919 medgives försändning av s. k. masskorsband, å vilkas beford- ringsavgifter, som beräknas en- ligt taxan för övriga korsband, lämnas en rabatt av 10 %.
	över 50—100 »			8 »	5 »	5 »	— 37 ¹ / ₂ 0/0	
	» 100—150 »			12 »	10 »	10 »	— 16 ² / ₃ 0/0	
	» 150—200 »			16 »	10 »	10 »	— 37 ¹ / ₂ 0/0	
	» 200—250 »			20 »	15 »	15 »	— 25 0/0	
	» 250—300 »			24 »	15 »	15 »	— 37 ¹ / ₂ 0/0	
	» 300—350 »			28 »	20 »	20 »	— 28 ⁴ / ₇ 0/0	
	» 350—400 »			32 »	20 »	20 »	— 37 ¹ / ₂ 0/0	
	» 400—450 »			36 »	25 »	25 »	— 30 ⁵ / ₉ 0/0	
	» 450—500 »			40 »	25 »	25 »	— 37 ¹ / ₂ 0/0	
				o. s. v. 4 öre för varje ytterligare 50 gr. maximivikt 2 kg.	maximivikt 500 gr.			
Blindskrift				4 öre per 500 gr. eller del därav.	5 öre per 500 gr. eller del därav.	5 öre per 500 gr. eller del därav.	+ 25 0/0	
Paket ...	Högst 1 kg.	30 öre	40 öre	60 öre	60 öre	80 öre	+ 166 ² / ₃ 0/0	Itpaketsavgiften har från och med den 1 juli 1920 höjts från 80 öre till 1 krona 40 öre, d. v. s. med 75 %.
	över 1—3 »	50 »	65 »	90 »	90 »	110 »	+ 120 0/0	
	» 3—5 »	75 »	90 »	120 »	120 »	140 »	+ 86 ² / ₃ 0/0	
	» 5 »	75 »	90 »	120 »	120 »	140 »	+ 166 ² / ₃ 0/0	
	för varje ytterl. kg. (¹ / ₂ kg. 15 öre).	30 »	40 »	40 »	40 »	80 »	+ 166 ² / ₃ 0/0	
Postanvis- ningar och post- förskott	Högst 5 kr.		10 öre	15 öre	15 öre	20 öre	+ 100 0/0	
	över 5—25 »		15 »	20 »	25 »	30 »	+ 100 0/0	
	» 25—50 »		25 »	30 »	25 »	30 »	+ 20 0/0	
	» 50—100 »		30 »	35 »	35 »	40 »	+ 33 ¹ / ₃ 0/0	
	» 100—250 »		35 »	40 »	45 »	50 »	+ 42 ⁶ / ₇ 0/0	
	» 250—500 »		40 »	45 »	55 »	60 »	+ 50 0/0	
	» 500—750 »		50 »	55 »	65 »	70 »	+ 40 0/0	
	» 750—1000 »		60 »	65 »	75 »	80 »	+ 33 0/0	
Rekom- menda- tionsav- giften					15 öre	20 öre	+ 33 ¹ / ₃ 0/0	
Assurans- avgiften	Från och med den 1 juli 1920 hava assuransavgifterna reglerats, varvid en viss höjning av avgiften för större assuransbelopp ägt rum.							

Styrelsen yttrar sig härefter om de olika slagen av postavgifter. Förutom beträffande brevportot och en mindre jämkning i avseende på avgiften för vissa korsband föreslår styrelsen icke någon ändring i nu tillämpade provisoriska taxor.

Förslag till postavgifter.

Befordringsavgifterna för inrikes brev skola enligt ovan återopade kungl. kungörelser den 11 juni 1920 och den 7 juli 1921 intill innevarande års utgång utgå med följande belopp:

Brev.

om brevets vikt icke överstiger 20 gram.....	20 öre
» vikten överstiger 20 men icke 125 gram...	40 »
» » » 125 » » 250 » ...	60 »
» » » 250 » » 500 » ...	80 ».

Nu nämnda avgifter gälla samtliga inrikes brev. Den förut befintliga bestämmelsen om ett särskilt lägre porto för s. k. *lokalbrev* upphävdes genom beslut av 1920 års riksdag. De skäl, som på sin tid föranledde generalpoststyrelsen att föreslå ifrågavarande bestämmelses upphävande, finnas till huvudsakligaste delen återgivna i proposition nr 256 till 1920 års riksdag. Med anledning av vissa framställningar i ämnet upptog styrelsen även i sin skrivelse den 25 februari 1921, angående vissa inrikes postavgifter, frågan om lokalportot, och finnes det väsentliga av vad styrelsen då anförde återgivet i proposition nr 186 till sistnämnda års riksdag. Styrelsen, som även i år haft att yttra sig över framställningar i ämnet från vissa korporationer inom affärsvärlden, återopar vad styrelsen anförde i sina förberörda skrivelser år 1920 och 1921 samt yttrar nu vidare:

Lokalbrev.

» Vad i dessa skrivelser i förevarande hänseende anförts, kan sammanfattas sålunda: behandlingen av en lokalförsändelse ställer sig i många fall lika dyr som behandlingen av en riksförsändelse, och, även om man utgår ifrån att medelkostnaden är lägre för en lokalförsändelse än för en riksförsändelse, så är icke införandet av ett särskilt, lägre lokalporto mera motiverat än bestämmande av olika avgifter för riksbrev allt efter de olika befordringsvägarnas längd, samt de olika belopp, vartill övriga kostnader belöpa sig;

lokalportot är en förmån, varav endast en mindre del av befolkningen begagnar sig och som endast i ringa mån kommer den i postalt hänseende sämst ställda delen av befolkningen, nämligen lantbefolkningen, till godo;

bestämmandet av, inom vilka gränser lokalporto skall gälla, vållar stora svårigheter och omöjliggör i många fall, trots vidlyftiga detaljbestämmelser, en rättvis tillämpning av denna förmån;

den omständigheten, att man i många andra länder, exempelvis England och Frankrike, icke har något särskilt lokalporto, synes jäva uppfattningen därom, att ett dylikt porto skulle vara av verkligt behov.

Det har från flera håll framhållits, att portot för lokalbrev för närvarande är så högt, att det för korrespondenter ställer sig fördelaktigare att anlita enskilt bud, och att antalet postbehandlade lokalförsändelser därför skulle nedgått. Generalpoststyrelsen har verkställt undersökningar i förevarande hänseende, och vissa preliminära uppgifter härom kunde lämnas till bevillningsutskottet vid 1921 års riksdag. Endast beträffande orter med postkontor hava några jämförelsetal stätt till buds, och enligt de numera slutförda undersökningarna skulle å dessa orter under dagarna 17—18 januari 1917 mot 100 riksbrev svara 23,8 lokalbrev, under det att det mot 100 riksbrev svarande antalet lokalbrev under dagarna 25 april—8 maj resp. 1—7 maj 1921 (olika tider vid skilda postanstalter) skulle utgöra 16,5 stycken. Dessa siffror äro dock med hänsyn till de korta tidsperioder, som de statistiska uppgifterna omfatta, mindre pålitliga, när det gäller att bedöma hela rörelsens omfattning. Härtill kommer, att, enär en hel del årsräkningar torde under januari månad utsändas såsom lokalbrev, den för år 1917 angivna siffran kan vara för hög. Emellertid läser det få anses konstaterat, att antalet lokalbrev nedgått procentuellt mera än riksbreven, men man måste ihågkomma, att år 1917 lokalportot för ett enkelviktigt brev ännu var 5 öre, och att lokalportot, innan det borttogs genom beslut av 1920 års riksdag, höjdes succesivt till 7 och 10 öre. Det är att antaga, att redan vid dessa portoförhöjningar antalet lokalbrev nedgick, och att, även om ett lokalporto å 10 öre nu återinfördes, 1917 års proportion mellan riks- och lokalbrev icke skulle återställas. Att nedgången blivit större bland lokal- än bland riksbreven är också helt naturligt. Besparingar vidtagas givetvis i första hand på de områden, där inskränkningar lättast kunna göras, och det är lättare att icke anlita postverket för bestyret med ett brev befördran inom samma ort än till en annan ort. Inom många affärsföretag torde också de för budskickning anlitate personernas arbetstid icke varit fullt utnyttjad, vadan viss utdelning av brev inom ett begränsat område läser kunna verkställas utan nämnvärd merkostnad. Med nu rådande depression inom det ekonomiska livet kan det till och med tänkas att, även om portot för såväl riks- som lokalbrev nedsattes till de belopp, som voro gällande år 1917, antalet lokalbrev fortfarande skulle i förhållande till riksbreven bliva proportionsvis mindre än vad förhållandet var sistnämnda år.

När man framhållit minskningen i antalet lokalförsändelser som ett bevis för olämpligheten av lokalportots borttagande, har man nog därmed å vissa håll velat antyda, att nämnda åtgärd varit ofördelaktig för postverkets ekonomi. Så är emellertid icke förhållandet. Såsom här ovan sagts, kan man antaga, att nedgången i antalet lokalförsändelser började redan vid portots höjande från 5 till 7 öre, för att ytterligare fortsätta vid höjningen till 10 öre. Skulle den proportion mellan riks- och lokalporto, som vid tiden närmast före lokalportots borttagande var rådande, ungefärligen hava bibehållits, sedan riksportot satts till 20 öre, borde lokalportot hava bestämts till 15 öre, och en ytterligare nedgång i antalet lokalbrev torde då varit att påräkna. Den ekonomiska innebörden av lokalbrevs taxerande såsom riksbrev (å 20 öre) eller mot en taxa av resp. 15, 10 och 5 öre skulle, under antagande

att antalet försändelser ökas vid portosänkning, ställa sig ungefär såsom nedanstående tablå utvisar.

Om minskningen sedan 1917 uppgår till	Antal lokalbrev milj.	Inkomster vid ett porto av			
		20 öre	15 öre	10 öre	5 öre
		milj.	milj.	milj.	milj.
30 %	17,04	3,71			
20 %	19,48		3,4	2,02	1,01
10 %	21,91		3,41	2,29	1,14
—	24,34		3,79	2,58	1,27

Av denna tablå framgår, att endast om vid bestämmande av ett lokalporto på 15 öre lokalbrevens antal återginge till den år 1917 konstaterade proportionen till riksbreven, inkomsten skulle bli något större än den är, när lokalbrev taxeras efter ett riksporto av 20 öre.

De uppgifter, som införskaffats för den förut omtalade utredningen angående lokalpostens omfattning, hava även bearbetats med hänsyn till lokalbrevens fördelning å skilda postanstalter. I sådant hänseende har utredningen bestyrkt det av generalpoststyrelsen förut gjorda uttalandet, att lokal försändelserna förekomma huvudsakligen i de största städerna. Av samtliga vid postkontoren inlämnade brev utgjorde 13 % lokalbrev, varemot motsvarande procenttal vid poststationerna var endast 3,6. Nära hälften av alla lokalbrev (48,2 %) faller på Stockholm, och lägger man härtill lokal försändelserna i Göteborg och Malmö, så finner man, att 64,7 % av samtliga lokalbrev komma på de tre största städerna. Ett lokalporto skulle således i endast ringa mån komma landsbygden till godo.

Med anledning av vad här ovan anförts, anser generalpoststyrelsen fortfarande, att det är principiellt riktigt samt dessutom ur flera synpunkter lämpligast, att ett enhetligt porto gäller för alla inrikes brev. Denna mening har även biträttts av vederbörande departementschefer såväl år 1920 som år 1921. Skulle emellertid statsmakterna önska återinföra ett särskilt, lägre porto för s. k. lokal försändelser, lägger postverkets ekonomi numera icke något hinder i vägen härför. Den inkomstminskning, som därav skulle uppstå, har beräknats utgöra

med ett lokalporto av 15 öre 885,000 kronor och
 » » » 10 » 1,770,000 »

Dessa beräkningar äro grundade på det nuvarande antalet lokalbrev. Enär emellertid en nedsättning av portot kan beräknas föranleda ökning av antalet försändelser, kan inkomstminskningen antagas stanna vid något lägre belopp än de nu angivna.»

Styrelsen framhåller vidare, att, om den proportion mellan lokal- och riksportona, som rådde närmast före lokalportots borttagande, skulle anses böra iakttagas även vid eventuellt återinförande av ett lokalporto, borde —

med ett riksporto å 20 öre — lokalportot icke sättas lägre än till 15 öre. Samma förmån för avsändare av lokalbrev vunnes genom att riksportot — utan införande av något lokalporto — sattes till 15 öre, och en sådan nedsättning skulle komma samtliga korrespondenter till godo. Att nedsätta riksportot till 15 öre och samtidigt införa ett lägre lokalporto, vilket väl då skulle bli högst 10 öre, torde, enligt generalpoststyrelsens mening, postverkets ekonomi ej nu kunna medgiva.

Skiljaktighet.

Från generalpoststyrelsens beslut har en av styrelsens ledamöter, byråchefen Hasselrot, anmält sin skiljaktiga mening och tillstyrkt återinförande av lokalportot samt föreslagit, ifall riksportot nedsättes till 15 öre, att lokalportot, tills vidare och intill dess att postverkets ekonomiska förhållanden ytterligare förbättrats, bestämmas till 10 öre i lägsta portosats.

Riksbrev.

Vid behandlingen av frågan om portot för *riksbrev* anför styrelsen följande:

»Att det nu utgående *portot för riksbrev* anses betungande, framgår bland annat av en hos Kungl. Maj:t av Sveriges Skeppsklarerare- och Skeppsmäklareförening gjord framställning, vilken den 27 oktober 1921 remitterats till generalpoststyrelsen för utlåtande. I framställningen göres gällande, att post-, telegraf- och telefontaxorna innebära ett allvarligt hinder för bedrivande av handelsverksamhet i allmänhet och mäklerverksamhet i all synnerhet, och hemställes, att, för den händelse en tillräcklig allmän sänkning av gällande taxor av statsfinansiella skäl skulle för det dåvarande anses utesluten, rabatt måtte tillerkännas abonnent, som hade att i förhållande till sina övriga utgifter för affärsrörelsens bedrivande vidkännas särskilt höga telefon-, telegram- och postavgifter. Vad sålunda ifrågasatts angående medgivande åt vissa korrespondenter av rabatt i förhållande till deras övriga utgifter för affärsrörelsens bedrivande, torde av praktiska skäl näppeligen kunna ifrågakomma. Däremot anser generalpoststyrelsen det synnerligen önskvärt, att taxorna kunde nedsättas, och kravet på en dylik nedsättning blir givetvis allt starkare i samma mån som den allmänna pris- och lönenivån nedgår. Telegrafverkets och statens järnvägars taxor hava också sänkts från innevarande års ingång, varvid emellertid är att märka, *dels* att dessa verks taxor under kristiden höjts avsevärt mera än postverkets taxor, *dels ock* att telegraf- och järnvägstaxorna kunna regleras med större smidighet än posttaxorna, för vilkas bestämmande erfordras riksdagens hörande.

Av postverkets olika rörelsegrenar är — såsom en hos generalpoststyrelsen verkställd beräkning giver vid handen — brevrörelsen den enda, som kan anses vara så att säga överbetald. Inkomsterna från denna rörelsegren täcka icke blott kostnaderna för densamma utan jämväl en del av kostnaderna för andra rörelsegrenar, och de överskott, som 1921 års rörelse utvisar och som beräknas för åren 1922 och 1923, äro — med undantag av vissa transiterställningar från främmande postverk — att

tillskriva inkomsterna från brevrörelsen. Skall någon nedsättning av postavgifterna ske, bör denna således i första hand gälla brevportot.

Under tiden närmast före den senaste höjningen av brevportot utgjorde avgifterna för inrikes brev i de olika viktgrupperna resp. 15, 30, 45 och 60 öre. Att sätta lägsta brevportot till något belopp mellan 20 och 15 öre torde av praktiska skäl icke böra frågakomma, och enär postverket ekonomi icke medger sänkning med större belopp än 5 öre, synes det generalpoststyrelsen lämpligt att nu återgå till det porto, som var gällande närmast före den senaste förhöjningen, d. v. s. under tiden $\frac{1}{7}$ 1919— $\frac{30}{6}$ 1920, och att således befodringsavgifterna för inrikes brev bestämmas till följande belopp:

om brevets vikt icke överstiger 20 gram.....	15 öre
» vikten överstiger 20 men icke 125 gram	30 »
» » » 125 » » 250 »	45 »
» » » 250 » » 500 »	60 » .

Beträffande den tidpunkt, från vilken den av styrelsen sålunda föreslagna nedsättningen av riksportot lämpligen borde vidtagas, erinrar styrelsen därom, att jämlikt kungörelsen den 7 juli 1921 nu utgående befodringsavgifter för inrikes brev skola tillämpas intill innevarande års utgång. Styrelsen är emellertid av den meningen, att sänkningen bör vidtagas redan från den 1 juli innevarande år och anför såsom skäl för denna sin åsikt följande:

»Då det emellertid måste anses önskvärt, att statsverket icke uppehåller de av dyrtiden påkallade högre avgifterna längre än som för de olika verkens ekonomi är absolut nödvändigt, anser generalpoststyrelsen — med hänsyn till den här ovan meddelade beräkningen angående behållningen av postverkets rörelse under år 1922 — att portosänkning bör vidtagas redan från den 1 juli innevarande år. För en sådan åtgärd talar även den omständigheten, att portoförhöjningar, som vidtagits av riksdagen, alltid trätt i tillämpning senast den 1 juli samma år som beslutet fattats. Budgetåret räknas ju också numera från sistnämnda tid.»

I samband med sitt förslag om sänkning av portot för inrikes brev framhåller styrelsen, att med denna sänkning synes böra följa en nedsättning av jämväl det porto, som i Sverige upptages för brev i den allmänt internationella postutväxlingen. Härom yttrar styrelsen vidare:

»Sistnämnda porto utgör enligt gällande huvudpostkonvention 50 centimes, när vikten ej överstiger 20 gram, och 25 centimes för varje överskjutande vikt av 20 gram eller del av 20 gram. Varje land äger att, efter överenskommelse med schweiziska postförvaltningen, inom vissa gränser bestämma de belopp i landets mynt, varmed de sålunda i konventionen fastställda avgifterna skola i den allmänt internationella postutväxlingen uppbäras för försändelser från vederbörande land. Jämlikt nädigt brev

Brev och
brevkort till
utlandet.

till generalpoststyrelsen den 31 december 1920 utgöra i Sverige nämnda avgifter 40 resp. 20 öre. Om, såsom här ovan ifrågasatts, det inrikes brevportot sänkes till 15 öre, bör enligt generalpoststyrelsens mening det internationella portot sättas till 30 öre, när vikten ej överstiger 20 gram, och 15 öre för varje överskjutande vikt av 20 gram eller del av 20 gram. För bibehållande av lämplig proportion mellan det internationella brev- och brevkortsportot bör då även sistnämnda porto — som för närvarande enligt nådiga brevet den 31 december 1920 utgör 25 öre — nedsättas till 20 öre. Enär emellertid riksdagen överlämnat åt Kungl. Maj:t att bestämma internationella postavgifter, skall generalpoststyrelsen, därest statsmakterna besluta den av styrelsen nu ifrågasatta sänkningen av det inrikes brevportot, inkomma till Kungl. Maj:t med särskild framställning angående de internationella avgifterna och vissa inrikes avgifter av mindre betydelse, för vilkas bestämmande riksdagens hörande icke erfordras, men vilkas justerande bleve en följd av brevportots sänkning.

Vid bestämmande av postavgifterna i utväxlingen mellan de skandinaviska länderna måste hänsyn tagas till de i varje land gällande inrikes avgifterna. Det har nämligen icke ansetts kunna ifrågasättas, att det skandinaviska portot skulle vara lägre än motsvarande inrikes avgift i något av de skandinaviska länderna. I överensstämmelse härmed är också för närvarande, i följd därav att i Danmark och Norge inrikes brevkortsportot är 15 öre, jämväl det skandinaviska brevkortsportot 15 öre och således 5 öre högre än det inrikes svenska brevkortsportot. Det inrikes brevportot är i såväl Danmark som Norge 20 öre, och så länge detta porto bibehålles (någon sänkning därav är icke ifrågasatt), kommer en nedsättning av inrikes svenska brevavgiften icke i och för sig att medföra någon ändring av det skandinaviska brevportot.»

Inrikes
brevkort.

Styrelsen övergår därefter till frågan om avgiften för inrikes brevkort och anför härom följande:

»Den ordinarie avgiften för inrikes *brevkort* (således utan den nuvarande tillfälliga förhöjningen) utgör, enligt nådig kungörelse den 5 juli 1884, 5 öre, när fråga är om enkelt brevkort, och 10 öre, när fråga är om brevkort med betalt svar (dubbelt brevkort). Enligt ovan åberopade nådiga kungörelser den 11 juni 1920 och den 7 juli 1921 skola ifrågavarande avgifter intill innevarande års utgång utgå med 10 resp. 20 öre. Dessa tillfälligt förhöjda avgiftsbelopp bestämdes första gången genom nådig kungörelse den 30 maj 1919, samtidigt varmed brevportot fastställdes till 15 öre. När sistnämnda porto höjdes till 20 öre, vidtogs ingen förhöjning av brevkortsportot. Detta berodde, såsom generalpoststyrelsen framhöll i sin ovan åberopade underdåniga skrivelse den 9 mars 1920, därpå, att Sverige för det dåvarande icke ägde att för brevkort till utlandet upptaga mer än 10 resp. 20 öre. Sänkes nu det inrikes brevportot till 15 öre, under det att det inrikes brevkortsportot bibehålles vid 10 öre (för dubbelt brevkort 20 öre), återställes den proportion mellan brev- och brevkortsportot, som förefanns före den senaste höjningen av brevportot. Vid sådant förhållande anser sig generalpoststyrelsen för närvarande icke böra i fråga om avgiften för inrikes brevkort framlägga annat förslag än att nu gällande förhöjda avgift måtte fortfarande utgå även efter innevarande års utgång.»

Vad angår avgifterna för *korsbandsförsändelser* yttrar styrelsen:

Korsbandsförsändelser.

»Jämlikt förut åberopade nådiga kungörelser den 11 juni 1920 och den 7 juli 1921 skall befodringsavgiften för annat inrikes *korsband* än utgivarkorsband eller sådant korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, intill utgången av innevarande år utgå med 5 öre för var vikt av 100 gram eller del därav. Denna avgiftsskala har tillämpats sedan den 1 juli 1919. Den ordinarie avgiften är 4 öre för 50 gram. Såsom av den här ovan åberopade tablån över postavgifterna framgår, utgör den ändring, som under kristiden vidtagits beträffande korsbandsportot, huvudsakligen en taxereglering, varigenom avgiften i vissa viktlägen sänkts med ända till 37 procent. Vid de förhöjningar, som av 1920 års riksdag vidtogos beträffande de flesta inrikes postavgifter, medtogs icke korsbandsportot, beroende därpå att — i likhet med vad ovan sagts angående brevkortsportot — det internationella korsbandsportot för det dåvarande icke här i Sverige kunde sättas till högre belopp än 5 öre för försändelse av intill 50 grams vikt. Sedan sistnämnda avgift från och med den 1 februari 1921 höjts till 10 öre, föreslog generalpoststyrelsen i underdånig skrivelse den 25 februari samma år viss höjning även av den inrikes korsbandsavgiften. Förslaget upptogs av Kungl. Maj:tt i proposition nr 186 till samma års riksdag, men vann icke riksdagens bifall. Även om generalpoststyrelsen fortfarande är av den meningen, att det inrikes korsbandsportot är för lågt, anser sig generalpoststyrelsen dock nu icke böra ifrågasätta någon ändring av avgiftsskalan. Emellertid är i ovan åberopade nådiga kungörelsen den 11 juni 1920 förordnat, att minsta avgiften för korsband, innehållande affärshandling, skall utgöra 20 öre, och enär detta belopp bestämts med hänsyn till brevportot — lägsta avgiften för korsband, innehållande affärshandling, har alltid varit densamma som avgiften för ett brev av en viktsats — bör, om sistnämnda avgift bestämmes till 15 öre, jämväl lägsta avgiften för affärshandling sättas till samma belopp.

Av samma skäl, som här ovan anförts beträffande ett särskilt, lägre porto för lokalbrev, anser generalpoststyrelsen, att något särskilt *lokalporto för korsband* icke bör återinföras.»

Beträffande *avgiften för inrikes postanvisning eller postförskott* meddelar generalpoststyrelsen, att en hos styrelsen verkställd utredning givit vid handen, att dessa avgifter icke täcka postverkets kostnader för ifrågasvarande rörelsegrenar, men då det under nuvarande förhållanden icke lär vara lämpligt att ifrågasätta avgiftsförhöjning, anser styrelsen sig icke böra göra annan framställning än att de postanvisnings- och postförskottsavgifter, som för närvarande utgå, måtte bibehållas även efter innevarande års utgång. Enahanda framställning gör styrelsen i fråga om *assuransavgiften för inrikes försändelse*. Beträffande denna avgift har under kristiden vidtagits huvudsakligen endast en taxereglering.

Postanvisnings-, postförskotts- och assuransavgifterna.

Jämväl beträffande *paketportot* förklarar generalpoststyrelsen sig sakna anledning att nu föreslå någon ändring och anför i denna fråga följande:

Paket.

»Om postverkets paketrörelse gäller detsamma som nyss sagts angående postanvisnings- och postförskottsrörelsen, nämligen att inflytande avgifter icke anses täcka

postverkets kostnader för pakettrafiken. Såsom generalpoststyrelsen vid upprepade tillfällen och senast i sin ovannämnda underdåniga skrivelse den 25 februari 1921 framhållit, har under kristiden en förskjutning ägt rum mellan järnvägs- och postavgifterna, i det att de förra avgifterna höjts procentuellt mera än de senare. Detta har haft till följd att en del gods, som på grund av omfång och beskaffenhet i övrigt rätteligen bort tillhöra järnvägstrafiken, överflyttats till postverket. Nu hava visserligen avgifterna vid statens järnvägar sänkts sedan den 1 nästlidna januari, men dessa avgifter äro dock fortfarande i förhållande till avgifterna före kristiden procentuellt högre än postverkets nu utgående paketavgifter. Vid sådant förhållande anser sig generalpoststyrelsen böra hemställa, att de nuvarande befördringsavgifterna för inrikes postpaket måtte få upptagas även efter innevarande års utgång.»

Skrymmande
paket.

Vad särskilt angår frågan om villkoren för postbefordran av *skrymmande paket* gör generalpoststyrelsen följande uttalande:

»Beträffande postverkets befordran av *skrymmande paket* hade Kungl. Maj:t i proposition nr 186 till 1921 års riksdag bland annat föreslagit riksdagen att — utöver den Kungl. Maj:t jämlikt kungl. kungörelsen den 11 juni 1920 tillkommande rätt att bestämma vad med skrymmande paket skall förstås — medgiva Kungl. Maj:t en mera allmän rätt att beträffande postbefordran av skrymmande paket meddela de närmare bestämmelser, som efter verkställd utredning kunde befinnas erforderliga. Härom yttrade riksdagen i sin skrivelse (nr 403) till Konungen, i anledning av nämnda proposition, att, då riksdagen icke vidtog någon höjning av postavgifterna för brevkort, korsband eller rekommendation, riksdagen icke ansett vad i propositionen föreslagits i fråga om skrymmande paket vara av den betydelse, att den borde föranleda någon riksdagens åtgärd i då förevarande sammanhang. Enär emellertid de skrymmande paketen fortfarande ofta vålla postverket svårigheter — särskilt i de fall, då dörröppningarna i postkupéerna icke medgiva paketens inlastning — anser sig generalpoststyrelsen böra hemställa, att Kungl. Maj:ts här ovan återgivna förslag till 1921 års riksdag angående befogenhet för Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser beträffande postbefordran av skrymmande paket måtte ånyo föreläggas riksdagen.»

Beträffande övriga bestämmelser angående skrymmande paket anser generalpoststyrelsen sig endast böra hemställa om fortsatt tillämpning av vad nu finnes stadgat.

Avgiften för
ilpaket.
Rekommenda-
tionsavgiften.

Jämväl beträffande den särskilda tilläggsavgiften för *ilpaket* och i fråga om *rekommendationsavgiften* inskränker generalpoststyrelsen sig till att föreslå, att nu utgående avgiftsbelopp måtte förbliva gällande även efter innevarande års utgång.

Tidnings-
avgifter.

Avgiften för utgivarkorsband och *postavgiften för postabonnemang å tidning* hava genom den ändrade lydelse, som 8 och 11 §§ i förord-

ningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter erhållit genom kungörelsen den 11 juni 1920, bestämts att utgå med en tillfällig förhöjning av 100 procent. De förhöjda avgifterna skola, jämlikt kungörelsen den 7 juli 1921, tillämpas till utgången av innevarande år. I denna fråga anför nu generalpoststyrelsen följande:

»När frågan om dessa avgifters bestämmande behandlades år 1920, framhölls av såväl vederbörande departementschef som riksdagen önskvärdheten av en utredning beträffande postverkets kostnader för tidningsrörelsen och rörande de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang borde sammansättas, och i sin ovan åberopade underdåniga skrivelse den 25 februari 1921 meddelade generalpoststyrelsen, att styrelsen igångsatt en sådan utredning. Utredningen hade blivit betydligt omfattande, enär det visat sig nödvändigt att kombinera densamma med en utredning rörande fördelningen av postverkets driftkostnader på samtliga de olika rörelsegrenarna. Denna utredning har nyligen slutförts och har, vad de postabonnerade tidningarna beträffar, givit vid handen, att 22,8 % av postverkets samtliga driftkostnader komma på tidningsrörelsen. Med den driftkostnad av 58,6 miljoner kronor, som nu beräknats för vart och ett av åren 1922 och 1923, skulle således postverkets kostnader för behandlingen av de postabonnerade tidningarna belöpa sig till över 13 miljoner kronor per år. Med senast fastställda *ordinarie* tidningsavgifter beräknas nu ifrågasvarande rörelsegren tillföra postverket högst 2 miljoner kronor per år. Även med bibehållande av den nu utgående provisoriska förhöjningen med 100 % skulle postavgifterna för postabonnerade tidningar således belöpa sig till endast omkring 4 miljoner kronor.»

Efter att hava omnämnt, att Svenska Tidningsutgivareföreningen i skrivelse till generalpoststyrelsen hemställt om styrelsens medverkan till att den senast tillkomna postavgiftsförhöjningen måtte upphävas från och med ingången av år 1923 fortsätter styrelsen:

»Såsom av ovan angivna siffror framgår, beräknas, även med nu förhöjda avgifter, inkomsterna av tidningsrörelsen icke täcka ens en tredjedel av utgifterna för samma rörelse. Vid sådant förhållande synes det generalpoststyrelsen uppenbart, att någon sänkning av ifrågasvarande avgifter icke nu kan ifrågasättas. Emellertid torde det böra tagas under omprövning, huruvida de grunder, efter vilka postavgifterna för postabonnerade tidningar utgå, möjligen böra omläggas, liksom ock huruvida sistnämnda avgifter och avgifterna för utgivarkorsband stå i lämpligt förhållande till varandra, varjämte jämväl vissa andra bestämmelser i 1916 års tidningsförordning torde böra underkastas revision. Med hänsyn till det allmänna intresse, som dessa frågor äga, torde i detta arbete böra deltaga jämväl personer utom postverket. I avvaktan på resultatet av en sådan utredning anser sig generalpoststyrelsen — då postverkets ersättning för tidningsrörelsen väl i alla fall icke kan sättas till lägre belopp än det nu utgående — endast böra hemställa, att de genom kungl. kungörelserna den 11 juni 1920 och den 7 juli 1921 fastställda tillfälliga ändringarna av 1916 års tidningsförordning måtte bli gällande jämväl under år 1923, varvid emellertid

bestämmelsen i sistnämnda kungörelse därom, att stadgandena i 8 § av förordningen icke skola tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1923, som verkställas under år 1922, givetvis bör utbytas mot ett liknande stadgande angående abonnemang för år 1924, som verkställas under år 1923.»

Ekonomisk
innehörd.

Vad av generalpoststyrelsen sålunda föreslagits innebär icke andra ändringar av nu utgående postavgifter än att inrikes brevportot — och, såsom följd därav, internationella brev- och brevkortsportot — samt lägsta avgiften för korsband, innehållande affärshandling, skulle nedsättas. Den inkomstminskning, som skulle bli en följd av dessa taxesänkningar, har generalpoststyrelsen beräknat till omkring 10,500,000 kronor per år, med fördelning på följande sätt:

inrikes brev	9,330,000 kronor
korsband, innehållande affärshandlingar ...	70,000 »
internationella brev	1,000,000 »
» brevkort	100,000 »

Summa 10,500,000 kronor.

Vid dessa beräkningar har styrelsen begagnat sig av redan befintliga statistiska siffror rörande postförsändelsernas antal. I den mån detta antal kan komma att ändras, inträder, såsom styrelsen också framhållit, givetvis även ändring beträffande ovan beräknade belopp. Generalpoststyrelsen påpekar vidare, att det icke torde få anses uteslutet, att lägre avgifter i någon mån öka trafiken, och att inkomstminskningen således i verkligheten blir något mindre än den nu beräknade.

Härefter fortsätter styrelsen:

»Om de ifrågasatta portonedsättningarna skulle träda i kraft den 1 juli innevarande år, bleve den beräknade inkomstminskningen för i år endast 5,250,000 kronor, och överskottet å poströrelsen för i år således — då nämnda överskott med nu gällande porton beräknas till 11,5 miljoner kronor — 6,25 miljoner kronor. För år 1923 bleve överskottet däremot, med ledning av nu gjorda beräkningar, endast 1 miljon kronor. Emellertid måste givetvis siffrorna för år 1923 bli mycket approximativa, men med den försiktighet, som generalpoststyrelsen iakttagit vid beräkningarnas verkställande, synes det icke osannolikt, att — såvida icke nedgången i trafiken blir betydande — överskottet kommer att bli större än det nu beräknade.»

Departements-
chefen.

Möjligheten
och lämplig-
heten av en
portosänkning.

Under kristiden hava de inrikes postavgifterna höjts fyra olika gånger, nämligen efter beslut av 1917, 1918, 1919 och 1920 års lagtima riksdagar. Alla dessa förhöjningar utom den första hava ansetts böra vidtagas till förebyggande av att förlust uppstode å poströrelsen. Trots de vidtagna

ökningarna av taxorna har dock underskott uppstått för år 1920 med i runt tal 4,774,000 kronor.

Även till 1921 års riksdag framlades av Kungl. Maj:t förslag om ytterligare ökning av vissa postavgifter (propositionen nr 186). Då emellertid av generalpoststyrelsen sedermera verkställda utgiftsberäkningar gävo vid handen, att utan anlitande av nya portoförhöjningar skulle för år 1921 ernås enahanda resultat, som Kungl. Maj:t avsett att vinna genom de föreslagna höjningarna, och för år 1922 ett något bättre resultat än Kungl. Maj:t beräknat, fann riksdagen sig kunna lämna förslaget om förhöjningarna utan bifall. Riksdagen erinrade därvid om, att då riksdagen åren 1917, 1918, 1919 och 1920 haft att behandla frågor om höjning av postavgifter, riksdagen städse intagit den ståndpunkten, att en höjning borde vidtagas endast försåvitt och i den mån en sådan vore oundgängligen nödvändig för att förebygga förlust och sätta postverket i stånd att lämna ett skäligt driftresultat.

Enligt postverkets nu föreliggande bokslut för år 1921 utgör sagda års överskott å poströrelsen i runt tal 10,4 miljoner kronor, vilket belopp även är inlevererat till statskassan. Den under år 1920 uppkomna driftförlusten är således nu mer än kompenserad. Att så stort överskott erhållits, beror dels därpå, att nedgången i posttrafiken blivit mindre än som beräknats, dels ock på att postverkets driftkostnader avsevärt minskats genom verkställda personalindragningar, nedgången i utgifterna för dyrtidstillägg, inskränningar i postbefordringslägenheter å såväl järnvägs- som landsvägslinjer samt inträffat prisfall å åtskilliga förnödenheter m. m.

I de av generalpoststyrelsen nu framlagda beräkningarna uppskattas postverkets driftöverskott för år 1922, därest nuvarande taxor oförändrade tillämpas, till 11,5 miljoner kronor. Därvid har styrelsen räknat med en inkomstsumma av 70 miljoner, eller samma summa, som av generalpoststyrelsen beräknades i dess förberörda skrivelse den 15 november 1921. Driftkostnadsbeloppet däremot har av styrelsen nedsatts från i november 1921 beräknade 62 miljoner till 58,5 miljoner kronor. På grund av vad generalpoststyrelsen anfört anser jag mig kunna i huvudsak godtaga styrelsens nu senast verkställda beräkningar i fråga om verkets inkomster och utgifter. Härutinnan styrkes jag ytterligare genom det förhållandet, att, enligt vad jag inhämtat från generalpoststyrelsen, de nu approximativt kända inkomsterna och utgifterna för februari månad 1922 icke giva styrelsen anledning

frånga sin ovanberörda beräkning. Emellertid vill jag framhålla, att jag ej är beredd att nu taga ståndpunkt till frågan i vad mån nedsättning bör äga rum i de för posttransporter å järnvägarna utgående tilläggsersättningarna, helst spørgsmålet om bestämmandet av den gottgörelse, som bör utgå i förevarande hänseende, för närvarande är föremål för utredning inom 1920 års postkommitté.

För år 1923 har generalpoststyrelsen, under förutsättning av oförändrade taxor, upptagit samma ekonomiska resultat av poströrelsen som för år 1922.

Med hänsyn till de sålunda gjorda beräkningarna om postverkets överskott för åren 1922 och 1923 vid nuvarande taxenivå synes en nedsättning kunna vidtagas uti för närvarande utgående postavgifter. Utan att fatta definitiv ståndpunkt till spørgsmålet, huruvida postverkets taxor böra vid varje tillfälle vara i stort sett så avvägda, att poströrelsen allenast lämnar ett överskott, som utgör skälig ränta å det i postverket nedlagda kapitalet, anser jag dock, att angelägenheten av att statsmakterna under nu rådande svåra depressionstid inrikta sina strävanden på att i all möjlig mån bidra till levnadskostnadernas nedbringande och den allmänna prisnivåns sänkande, bör föranleda till en taxenedsättning av den omfattning, som kan befinnas möjlig utan att äventyra postverkets förmåga att förränta åtminstone det av lånemedel utgående, i postverket nedlagda kapitalet. Jag tillåter mig i detta sammanhang även erinra om, att det vid behandlingen av postverkets portofrågor under kristiden i stort sett rätt enighet om att, därest förhållandena varit normala, någon taxeförhöjning icke bort ifrågakomma. I följd därav hava även dessa taxor — på något undantag när, som i detta sammanhang saknar betydelse — blott givits tillfällig karaktär.

Brev.

Generalpoststyrelsen har uttalat såsom sin mening, att, om nedsättning av postavgifterna skall ske, denna i första hand bör gälla brevportot. Av en hos styrelsen verkställd utredning har det visat sig, att inkomsterna av brevrörelsen rätt avsevärt överstiga postverkets kostnader för denna rörelsegren, varemot inkomsterna av postanvisnings-, postförskotts-, paket- och tidningsrörelserna icke täcka kostnaderna. Antalet inrikes brev uppgår till närmare 200 miljoner, och brevportot är den postavgift, som mer än någon annan berör alla lager av befolkningen. För affärsvärlden är brevportot ofta en icke oviktig utgiftspost. Också hava framställningar

om ett lägre brevporto inkommit till Kungl. Maj:t från Sveriges Skeppsklarerare- och Skeppsmäklareförening ävensom från Svenska pappershandlareföreningen och Föreningen representanter för handel och industri. Under det att den förstnämnda av dessa framställningar avser sänkning av post-, telegraf- och telefontaxorna i allmänhet, avse de två andra framställningarna återinförande av *lokalportot*. Den förutvarande bestämmelsen om ett särskilt, lägre porto för lokalförsändelser upphävdes från och med den 1 juli 1920 jämlikt beslut av samma års riksdag, och 1921 års riksdag, som i följd av motion i ämnet hade att ånyo behandla frågan, vidtog icke någon ändring i nu förevarande hänseende. Borttagandet av det särskilda lokalportot utgjorde ett led i de allmänna taxeförhöjningar, som med anledning av postverkets starkt stegrade omkostnader vidtogos under kristiden, men generalpoststyrelsen har även uttalat den åsikten, att det vore principiellt riktigt samt dessutom ur flera synpunkter lämpligast, att ett enhetligt porto gällde för alla inrikes brev. Åtskilliga uttalanden i riksdagen hava även gått i samma riktning, och givetvis innebär det enhetliga portot vissa praktiska fördelar. Emellertid synes särskilt inom affärsvärlden råda en stark stämning för återinförandet av lokalportot. Under närmaste tiden, innan detta porto avskaffades, utgjorde detsamma för brev 10 öre, under det att riksportot var 15 öre. Lokalportot var således $\frac{2}{3}$ av riksportot. Med bibehållande av ungefärligen denna proportion mellan riks- och lokalportot borde därför, om riksportot bibehölles vid 20 öre, lokalportot sättas till 15 öre.

Den fördel, som genom införandet av ett till sistnämnda belopp bestämt lokalporto skulle beredas avsändare av lokalförsändelser, vinnes även om, på sätt generalpoststyrelsen ifrågasatt, portot för *riksbrev* sänkes till 15 öre. En sådan portonedsättning bleve dels för affärsvärlden till större nytta än återinförandet av ett särskilt lokalporto, dels ock till fördel för hela den stora allmänheten, och med hänsyn till nu rådande depression på det ekonomiska området synes det mig önskvärt, i anslutning till vad jag förut uttalat, att statsverket bereder affärsvärlden och allmänheten i övrigt all den lättnad, som genom taxenedsättning kan åstadkommas. På grund av den stora inkomstminskning för postverket, som en nedsättning till 15 öre av portot för riksbrief skulle innebära, torde införandet av ett särskilt, lägre lokalporto, som väl i sådant fall borde bestämmas till 10 öre eller 50 procent av nu utgående porto, icke för närvarande, med hänsyn till postverkets ekonomi, kunna ifrågasättas. Jag tillstyrker fördenskull generalpoststyrelsens förslag, att — utan införande av något särskilt lokalporto —

befordringsavgifterna för inrikes brev med bibehållande av nuvarande viktgrupper bestämmas till respektive 15, 30, 45 och 60 öre.

Vad beträffar de avgiftsbelopp, som här i Sverige upptagas för *brevförsändelser till utlandet*, har riksdagen enligt skrivelse den 10 april 1920 (nr 121) bemyndigat Kungl. Maj:t att intill utgången av år 1924 bestämma dessa avgifter. I anslutning till sitt förslag om nedsättning av inrikes brevportot har generalpoststyrelsen uttalat såsom sin mening, att jämväl avgifterna för brev och brevkort till utlandet böra sänkas från nuvarande 40 respektive 25 öre till 30 respektive 20 öre. En sådan åtgärd synes mig välbetänkt.

Portot för
inrikes brev-
kort.

Portot för *inrikes brevkort* är bestämt att intill utgången av innevarande år utgå med ett belopp av 10 öre. Brevkortsportot utgör således för närvarande endast hälften av brevportot. Emellertid var brevkortsportot 10 öre, även när brevportot var bestämt till 15 öre. Att avgiften för brevkort icke höjdes vid de allmänna taxeförhöjningarna år 1920, var beroende därpå, att det internationella brevkortsportot då icke kunde sättas till högre belopp än 10 öre, och att man icke ansåg det lämpligt, att det inrikes portot bestämdes till högre belopp än det internationella. Nedsattes nu inrikes brevportot till 15 öre och behålles brevkortsportot oförändrat, återställes den proportion mellan dessa två avgifter, som förefanns före den senaste höjningen av brevportot. Jag anser mig därför böra biträda generalpoststyrelsens förslag om bibehållande av nu utgående avgift för inrikes brevkort.

Korsbands-
portot.

Befordringsavgifterna för *andra inrikes korsband än utgivarkorsband* hava under kristiden i viss mån reglerats. Undantager man en höjning med ett öre för den lägsta viktsatsen, så innebär nämnda taxereglering endast en avgiftssänkning. Att korsbandsavgifterna bibehållits så låga, är delvis beroende på förhållandet till det internationella korsbandsportot, i det att till den 1 februari 1921 här i Sverige för korsband till utlandet icke kunde upptagas mer än 5 öre per 50 gram. Sistnämnda avgift utgör nu 10 öre, vadan från den synpunkten hinder icke möter mot höjande av inrikes korsbandsavgiften. Generalpoststyrelsen har visserligen uttalat den meningen, att sistnämnda avgift vore för låg, men dock icke ansett sig böra föreslå någon höjning. Däremot torde, om brevportot sattes till 15 öre, lägsta avgiften för korsband, innehållande affärshandling, vilken avgift alltid varit densamma som avgiften för ett brev av en viktsats och i överensstämmelse härmed för närvarande är bestämd till 20 öre, böra ned-

sättas till 15 öre. Av samma skäl som jag anført i fråga om ett särskilt lokalporto för brev, anser jag mig nu icke böra ifrågasätta något särskilt lägre lokalporto för korsband.

Beträffande inrikes korsband, innehållande varuprov, är genom kungörelse den 30 maj 1919 bestämt, bland annat, att högsta medgivna vikten skall utgöra 350 gram. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 december 1921, i fråga om tillämpning av vissa utav världspostkongressen i Madrid meddelade bestämmelser m. m., har generalpoststyrelsen, under meddelande att högsta medgivna vikten för varuprov i den allmänt internationella postutväxlingen höjts från 350 till 500 gram, föreslagit motsvarande höjning i den inrikes utväxlingen. Då det givetvis är önskvärt, att för varuprov, som försändas inom Sverige, är medgiven lika hög maximivikt som för dylika försändelser, vilka från utlandet kunna sändas till Sverige, anser jag mig böra biträda generalpoststyrelsens ifrågavarande förslag.

Beträffande *avgiften för inrikes postanvisning eller postförskott* liksom ock i fråga om *assuransavgiften för inrikes försändelse* föreslår generalpoststyrelsen endast, att nu gällande avgiftsbelopp måtte utgå även efter innevarande års utgång, och synes ej något vara att häremot erinra.

Postanvisnings-, postförskotts- och assuransavgifter.

Generalpoststyrelsen har icke ansett sig böra föreslå någon ändring beträffande paketportot. Under kristiden har en förskjutning ägt rum mellan järnvägs- och postavgifterna för paket, i det att de förra avgifterna höjts procentuellt mera än de senare. Numera hava järnvägsavgifterna i viss mån sänkts, men äro dock fortfarande i förhållande till avgifterna före kristiden procentuellt högre än postverkets nu utgående paketavgifter. Då härtill kommer, att de för postverkets paketrörelse inflytande avgifterna icke anses täcka postverkets kostnader för pakettrafiken, biträder jag generalpoststyrelsens förslag, att nuvarande befodringsavgifter för inrikes paket bibehållas oförändrade.

Paketportot.

Såsom generalpoststyrelsen framhållit, vålla de *skrymmande paketen* postverket betydande svårigheter. Några maximimått för paket, som få försändas med post, finnas icke fastställda, och onekligen måste det framstå såsom en oegentlighet, att postverket skall nödgas mottaga till postbehandling paket, vilka på grund av sin storlek icke kunna inlastas i postkupéerna, utan i vissa fall måste av postverket överlämnas till järnvägsbefordran mot erläggande av vanlig järnvägsavgift. Styrelsen har nu på grund härav föreslagit, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att be-

träffande postbefordran av skrymmande paket meddela de närmare bestämmelser, som efter verkställd utredning kunde befinnas erforderliga. Emellertid har 1920 års postkommitté för närvarande under omprövning frågan om paketbefordringens rationella fördelning mellan postverket och statens järnvägar. Med hänsyn till den sålunda pågående utredningen har jag ansett styrelsens förslag i förevarande avseende ej böra för närvarande föranleda någon åtgärd.

Avgiften för ilpaket. Rekommendationsavgiften.

I likhet med generalpoststyrelsen anser jag, att den särskilda *tilläggsavgiften för ilpaket* och *rekommendationsavgiften* fortfarande efter innevarande års utgång böra utgå med samma belopp som för närvarande.

Tidningsavgifterna.

Slutligen har generalpoststyrelsen föreslagit, att nu utgående provisoriska förhöjningar av *tidningsavgifterna* måtte bli gällande jämväl under år 1923. Svenska Tidningsutgivareföreningen har emellertid i skrivelse till generalpoststyrelsen hemställt om styrelsens medverkan till att ifrågavarande postavgiftsförhöjning måtte upphävas från och med ingången av år 1923. När förhöjningarna av tidningsavgifterna vidtogos, framhölls från flera håll önskvärdheten av en utredning beträffande postverkets kostnader för tidningsrörelsen och rörande de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang är sammansatt. Generalpoststyrelsen, som år 1921 föreslog fortsatt tillämpning av de förhöjda avgifterna, meddelade därvid, att inom postverket påginge en utredning angående postverkets kostnader för tidningsrörelsen. Enär postverkets olika rörelsegrenar i regel gripa in i varandra, hade denna utredning påkallat mycket vidlyftiga undersökningar. Generalpoststyrelsen meddelar nu, att denna utredning, som kommit att omfatta fördelningen av postverkets driftkostnader på samtliga de olika rörelsegrenarna, nyligen slutförts och givit vid handen, att 22,8 procent av postverkets samtliga driftkostnader komma på tidningsrörelsen. Med den driftkostnad, som beräknats för vart och ett av åren 1922 och 1923, skulle postverkets kostnader för tidningsrörelsen belöpa sig till över 13 miljoner kronor per år. Samtidigt beräknar styrelsen postverkets inkomster av tidningsrörelsen till omkring 2 miljoner kronor med de ordinarie postavgifterna och således omkring 4 miljoner, om de nu utgående förhöjda avgifterna fortfarande tillämpas.

Enligt de av generalpoststyrelsen verkställda beräkningarna skulle således, även med nu förhöjda avgifter, inkomsterna av tidningsrörelsen icke täcka ens en tredjedel av utgifterna för samma rörelse. Det må visserligen

förhålla sig så, att man aldrig ansett sig kunna räkna med, att postverkets tidningsrörelse skulle betala sig, än mindre att den skulle kunna bli någon inkomstkälla för postverket. De *ordinarie* tidningsavgifterna utgå med samma belopp, som finnas bestämda redan i tidningsförordningen den 27 maj 1904. De kommitterade, på vilkas förslag nämnda förordning tillkom, förklarade, att de icke ansett sig kunna ifrågasätta en sådan höjning i de till postverket utgående tidningsavgifterna, att inkomsterna av tidningsrörelsen skulle kunna täcka de beräknade utgifterna för densamma. Av de utav kommitterade gjorda beräkningarna angående postverkets dåvarande kostnader för tidningsrörelsen och beträffande de inkomster, som med de av kommitterade föreslagna grunderna skulle tillföras postverket, finner man, att något över 46 procent av postverkets kostnader för tidningsrörelsen beräknades bli betalda genom tidningsavgifterna. Förhållandet mellan inkomster och utgifter för denna rörelse har sålunda numera ytterligare förändrats till postverkets nackdel.

Företnämnda kommitterade uttalade bland annat såsom sin mening, att huru viktigt det för den allmänna odlingens och upplysningens befrämjande än vore, att tidningarna erhöle en lätt och billig spridning till olika delar av landet, det väl svårigen kunde bestridas, att även andra branscher av postverksamheten vore av den vikt och betydelse för samhället, att postverket skulle föga tillfredsställande fylla sin uppgift, om det åsidosatte dessa branscher för att tillgodose tidningarnas intressen. Skulle de inkomster, som härflöte av postbefordran av brev och brevkort, fortfarande till så betydlig del tagas i anspråk för täckandet av den förlust, som för postverket uppstode på dess tidningsrörelse, kunde enligt kommitterades uppfattning detta förhållande icke undgå att i längden verka i hög grad hämmande på berörda huvuddelar av poströrelsen och därigenom även på utvecklingen av denna rörelse i dess helhet. Vad nämnda kommitterade sålunda på sin tid anförde, äger givetvis fortfarande giltighet. Skall det undvikas, att tidningsrörelsen verkar hämmande på postverkets huvudsakligaste uppgift, kunna enligt mitt förmenande tidningsavgifterna icke sättas till lägre belopp än de nu tillfälligt utgående.

Den av generalpoststyrelsen verkställda, ovan omnämnda utredningen har icke omfattat någon undersökning angående lämpligheten av de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang är sammansatt. Styrelsen anser emellertid, att det bör tagas under omprövning, huruvida dessa grunder böra omläggas, liksom ock huruvida sistnämnda avgifter och av-

gifterna för utgivarkorsband stå i lämpligt förhållande till varandra. Jämväl vissa andra bestämmelser i tidningsförordningen torde böra underkastas revision. Dessa frågor äro emellertid av stort intresse icke blott för postverket och tidningsutgivarna utan även för allmänheten. Jag har därför för avsikt att låta verkställa en utredning i frågan. Med hänsyn till vad jag anfört angående förhållandet mellan postverkets inkomster och utgifter för tidningsrörelsen anser jag mig, i avvaktan på resultatet av en dylik utredning, böra biträda generalpoststyrelsens förslag, att nu utgående förhöjda postavgifter för utgivarkorsband och för postabonnemang å tidning måtte tillämpas under ännu ett år.

Ekonomisk
innehörd
m. m.

Generalpoststyrelsen har föreslagit, att de lägre postavgifterna, vilka beräknats medföra en inkomstminskning för helt år av 10,5 miljoner kronor, skulle tillämpas från och med den 1 juli 1922, samt därvid uppskattat driftöverskottet för innevarande år till 6,25 miljoner. I betraktande av den välbehövliga lättnad, som en portosänkning skulle innebära för landets svårt betryckta näringsliv, vore det önskvärt, att nedsättningen i posttaxorna kunde träda i kraft så snart som möjligt. Emellertid nödgas jag föreslå, att de nya portona skola träda i tillämpning först den 1 oktober 1922. I riksstaten för första halvåret 1923 är nämligen såsom inkomst av poströrelsen upptaget ett belopp av 8 miljoner kronor. Med hänsyn till svårigheten att erhålla de nödvändiga statsinkomsterna under sagda halvår synes det nödvändigt, att nämnda överskott kommer statsverket till godo. Detta kan emellertid ej påräknas, om ej tiden för ikraftträdandet av de lägre avgifterna något framflyttas.

Efter budgetårets omläggning kunde ifrågasättas, att postavgifterna nu skulle bestämmas endast för tiden till den 1 juli 1923. Då emellertid vissa avgifter, såsom för postbefordran av tidningar och dylikt, böra bestämmas för helt år, torde beslutet i ämnet kunna givas giltighet till utgången av år 1923. Den ifrågasatta ändringen beträffande högsta medgivna vikten för korsband, innehållande varuprov, bör dock, i likhet med övriga bestämmelser av detta slag, lända till efterrättelse tills vidare.

Generalpoststyrelsen har beräknat, att efter genomförande av portosänkningen postverkets överskott för år 1923 endast skulle uppgå till 1,000,000 kronor. I likhet med generalpoststyrelsen anser jag sannolikheten tala för, att överskottet för nu ifrågavarande år snarare skall bliva större än mindre än vad som sålunda angivits. Jag vill emellertid framhålla, att, även om överskottet

skulle stanna vid 1,000,000 kronor, icke endast räntorna för postverkets andel i statsskulden bliva till fullo täckta utan dessutom ett om än jämförelsevis obetydligt överskott uppstår. Det vid 1921 års utgång i postverket bundna kapitalet uppgår, i runt tal, till 24 miljoner kronor. Ej långt ifrån hälften av detta belopp utgöres av medel, som före budgetreformens genomförande år 1912 tagits av postverkets driftöverskott.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen besluta,

1:o) att de av riksdagen för tiden till 1922 års utgång beslutade postavgifterna skola äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1923, dock att för tiden från och med den 1 oktober 1922 till och med den 31 december 1923 skall gälla,

att befodringsavgifterna för inrikes brev skola utgå med följande belopp:

om brevets vikt icke överstiger 20 gram	15 öre
» vikten överstiger 20 men icke 125 gram...	30 »
» » » 125 » » 250 » ...	45 »
» » » 250 » » 500 » ...	60 »;

samt att lägsta avgiften för korsband, innehållande affärshandling, skall utgöra 15 öre;

varjämte skall iakttagas, att de förhöjda avgifterna för postabonnemang å tidning icke skola tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1924, som verkställas under år 1923;

2:o) att högsta medgivna vikten för korsband, innehållande varuprov, skall från och med den 1 oktober 1922 utgöra 500 gram.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition skall till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

August Wrede.